

Oslo universitetssykehus HF

Styresak

Dato møte: 20. november 2023

Saksbehandler: Direktør Oslo sykehusservice

Utrykt vedlegg: Utredning av alternativ plassering H4
Rammetillatelse tidsbegrenset helikopterplattform

SAK 104/2023 **HELIKOPTERLANDINGSPLASS PÅ RIKSHOSPITALET**

Forslag til vedtak:

- 1. Styret slutter seg til anbefalingen om å etablere landingsplass for det nye redningshelikopteret AW101 på Rikshospitalet.*
- 2. Styret gir administrerende direktør fullmakt til å sette i gang etableringen av helikopterplattformen på H4-alternativet etter oppdrag fra Helse Sør-Øst RHF.*
- 3. Utbyggingen av helikopterlandingsplassen på Rikshospitalet skal gjennomføres innenfor en kostnadsramme på 245 millioner kroner (prisenivå juni 2023) inklusive merverdiavgift, fullfinansiert av NAWSARH.*
- 4. Styret ber administrerende direktør oversende anbefalingen til Helse Sør-Øst RHF for videre behandling.*

Oslo, den 13. november 2023

Bjørn Atle Lein Bjørnbeth

1. Sammendrag

Inntil permanent helikopterlandingsplass bygges på toppen av det kommende høybygget på Rikshospitalet, skal det etableres en midlertidig landingsplass som kan ta imot de store nye redningshelikoptrene AW101. Det er kommet innvendinger mot den valgte plasseringen av den midlertidige landingsplassen, kalt alternativ H0. I denne saken skal styret behandle etablering av landingsplass ved alternativ H4, som ligger litt lenger nord på sykehusanlegget.

2. Tidligere styrebehandling

Helikopterplattform har tidligere vært opp sak 97/2021 den 17. desember 2021, i sak 27/2022 den 31. mars 2022, i sak 60/2022 den 30. juni 2022, i sak 113/2022 den 16. desember 2022 og senest i styresak 32/2023 den 23. mars 2023.

3. Bakgrunn

Stortinget har vedtatt å nye redningshelikoptre, jf. Prop.146 S (2010-2011). Anskaffelsen ble gjennomført i prosjektet NAWSARH (Norwegian All Weather Search And Rescue Helicopter) i regi av Justis- og beredskapsdepartementet.

Det valgte helikopteret AW101 (SAR Queen) er større enn dagens redningshelikopter (Sea King), og har betydelig mer rotorvind mot bakkeplan enn nåværende redningshelikoptertype. Dette gjør at det kreves omfattende tiltak ved de fleste av sykehusene for å ha forsvarlige landingsplasser før man kan ta i bruk de nye helikoptrene.

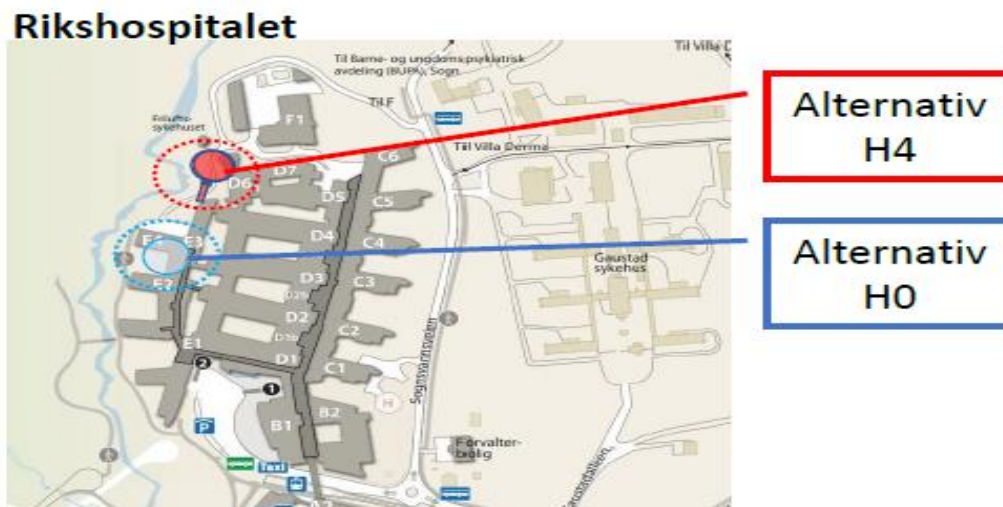
Justis- og beredskapsdepartementet har etter avtale med Helse- og omsorgsdepartementet, gitt de regionale helseforetakene i oppdrag å vurdere og gjennomføre nødvendige tiltak ved de aktuelle sykehusene. Helse Sør-Øst RHF har organisert oppdraget i et eget lokalt prosjekt for Oslo universitetssykehus. Sykehusbygg HF ledet utredningsarbeidet frem til godkjent forprosjekt. Både utredningsarbeidet og tiltakene som gjennomføres skal finansieres av NAWSARH.

I henhold til forprosjekt og risiko- og sårbarhetsanalyser, godkjente Justis- og beredskapsdepartementet i november 2021 oppstart av bygging av midlertidig helikopterlandingsplass for de nye redningshelikoptrene på Rikshospitalet. På oppdrag fra Helse Sør-Øst RHF satte Oslo universitetssykehus i gang et forprosjekt for utbygging av en elevert landingsplattform på Rikshospitalet med plassering mellom bygningsavsnitt E2 og E4, det såkalte H0-alternativet. I overensstemmelse med oppdraget fikk Oslo universitetssykehus alternativet prosjektert og innhentet rammetillatelse for tiltaket fra kommunen.

Det er kommet innvendinger mot plasseringen av den midlertidige helikopterlandingsplassen mellom bygningsavsnitt E2 og E4, H0-alternativet. Ansatte i sykehuset og eksterne interessenter har klaget på redusert dagslys, støy, vibrasjoner, rotorvind osv. som følge av plassering av landingsplassen.

Plan- og bygningsetaten i Oslo kommune omgjorde vedtaket om rammetillatelse for H0-alternativet. Oslo universitetssykehus har påklaget omgjøringen til Statsforvalteren i Oslo og Viken og fikk nylig medhold i at Oslo kommunes omgjøringsvedtak for H0-alternativet er ugyldig.

På bakgrunn av reaksjonene ble det besluttet å utrede en ny plassering av plattformen lenger nord på sykehusanlegget, nord av bygningsavsnitt E3 og vest av avsnitt D6, som illustrert nedenfor. Denne plasseringen er kalt alternativ H4.

Figur 1: Plassering av H0 og H4 på Rikshospitalet

2.1 Organisering av utredningsarbeidet og involvering

I henhold til mandat for detaljprosjektet, godkjent av NAWSARH og Helse Sør-Øst RHF, er Oslo universitetssykehus HF eier, tiltakshaver og byggherre for tiltaket midlertidig helikopterplattform på Rikshospitalet. Oslo universitetssykehus har involvert bredt i utredningen av en alternativ plassering på H4. I tillegg til fagmiljøer og ansatte har følgende aktører vært involvert:

- Helse Sør-Øst Prosjektorganisasjon
- Sykehusbygg HF
- COWI (rådgiverselskap)
- PKA-arkitekter
- Rambøll
- NAWSARH (Norwegian All Weather Search And Rescue Helicopter)
- Forsvaret ved Redningstjenesten og Luftoperativt Inspektorat
- Luftambulansen (NLA)
- Bymiljøetaten
- SINTEF
- SAFETEC

2.2 Helikopterlandingsplassen på Rikshospitalet, anbefalt løsning

Styringsgruppen i prosjektet konkluderte med en klar anbefaling om plassering av landingsplass på alternativ H4. For å sikre mulighet for å kunne etablere en tidsbegrenset helikopterlandingsplass, dersom alternativ H4 ikke førte fram, ble det arbeidet videre i en parallell prosess for begge plasseringer for den midlertidige helikopterplattformen. Dette innebar klagebehandling for H0-alternativet og videre prosjektering av H4-alternativet.

H0-alternativet

Etablering av H0-alternativet vil medføre at det må iverksettes virksomhetstiltak, for å

ivareta kravene til dagslys og utsyn i arealene for Barneavdeling for lunge- og allergisykdommer, og på noen fødestuer. Dette unngås ved å plassere plattformen ved H4-alternativet.

Statsforvalteren har slått fast at kommunens omgjøring av rammetillatelsen knyttet til H0-alternativet er ugyldig. For å kunne gå videre med dette alternativet, må det uansett innhentes ny rammetillatelse som inkluderer bruk av luftambulansens helikopter med et fremskrevet antall flybevegelser. Det er en prosess som vil forsinke et allerede sterkt forsinket og tidskritisk prosjekt med minimum ytterligere 4 til 5 måneder. Ved et valg av H4-alternativet, vil en videre prosess med H0-alternativet avsluttes.

H4-alternativet

Alternativ H4 har færre negative konsekvenser enn H0 for sykehuset under både drifts- og anleggsperioden, ved at støy fra helikoptrene flyttes lenger vekk fra kliniske arealer og sensitive pasienter. H4-alternativet vil imidlertid gi noe mer støy for naboer.

Prosjektet har i løpet av høsten gjennomført prøveflyvninger med støymålinger for ulike inn- og utflygingstraseer for AW101. I denne sammenheng er det også gjennomført informasjonsmøter med naboer i området nord for Rikshospitalet, som vil bli berørt av dette. Støybelastning og avbøtende tiltak knyttet til anbefalt plassering av plattform har vært tema.

Rammetillatelsen for H4-alternativet har inkludert konsekvensene av fremtidig nedleggelse av eksisterende helikopterlandingsplass på Rikshospitalet, som følge av byggarbeidene for Nye Rikshospitalet. Dette vil medføre at dagens trafikk med Luftambulansens helikopter vil bli overført til den nye midlertidige helikopterplattformen.

Figur 2: Fotomontasje av alternativ-H4 på Rikshospitalet

2.3 Investeringskostnad og finansiering

Utbyggingen av helikopterlandingsplassen på Rikshospitalet skal gjennomføres innenfor en kostnadsramme på 245 millioner kroner (prisnivå juni 2023) inklusive merverdiavgift. Oslo universitetssykehus HF forutsetter at tiltaket er fullfinansiert igjennom NAWSARH.

Det er i juni 2023 inngått kontrakt med WK Entreprenør AS om oppføring av helikopterlandingsplass på alternativ-H0. En endret plassering til H4-alternativet gjennomføres med en endringsordre til den valgte entreprenøren uten at det er nødvendig med ny anbudskonkurranse. Det er gjort en juridisk vurdering av dette.

NAWSARH presiserer at risiko og tiltak dimensjoneres for redningstjenestens virksomhet finansieres av NAWSARH. Tiltak som følge av støy fra luftambulansetraffikken vil ikke bli finansiert av NAWSARH. Støytiltak som resultat av luftambulanses trafikk skal finansieres av Helse Sør-Øst. Dette gjelder både helikoptertrafikk til den tidsbegrensede landingsplassen og til de permanente landingsplassene (J-bygget). Støytiltak som resultat av helikoptertrafikk til den tidsbegrensede landingsplassen er under utredning.

2.4 Rammetillatelse for plassering på H4

På bakgrunn av anbefalingen fra utredningen søkte Oslo universitetssykehus i juni 2023 Oslo kommune om rammetillatelse for plassering på H4. Rammetillatelsen ble gitt av Oslo kommune den 13. november 2023. Med det er risikoen knyttet til kommunens byggesaksbehandling av H4-alternativet i det alt vesentlige avklart.

2.5 Overordnet tidsplan og fremdrift for H4-alternativet og videre saksgang

Planen er å avvikle den eksisterende landingsplassen for luftambulanshelikoptre på Rikshospitalet fra 2. januar 2025 i forbindelse med prosjekt Rokade, ved rivning av C1 på Rikshospitalet. Målet er at den nye midlertidige helikopterplattformen skal være klar for mottak av både redningshelikoptre og luftambulansens helikoptre innen dagens landingsplass på Rikshospitalet avvikles.

En beslutning av styret i Oslo universitetssykehus om å velge H4-alternativet, og deretter i Helse Sør-Øst RHF i deres styremøte den 22. november 2023, vil bidra positivt til framdriften i prosjektet. Prosjektet har som mål å ferdigstille den midlertidige landingsplassen innen 31. desember 2024. Grunnet en forsinket rammetillatelse er prosjektet noe forsinket i henhold til målsettingen. Det vurderes tiltak for å forsere fremdriftsplanen. Dette vil medføre økte kostnader som foreløpig ikke er avklart.

Konsesjonssøknad til Luftfartstilsynet for å ha en operativ helikopterlandingsplass ved Rikshospitalet er klar for oversending når endelig plassering er valgt. I konsesjonssøknaden vil Oslo universitetssykehus be om teknisk operativ godkjenning for drift av denne landingsplassen.

2.6 Tiltak for mottak av AW101 på Ullevål sykehus

Det har siden andre kvartal i 2023 pågått et tiltaksprosjekt ved Ullevål sykehus for å tilrettelegge for operasjoner med AW101. Disse tiltakene ferdigstilles nå, med unntak av eventuelle støytiltak som må gjennomføres på nabobebyggelse i form av etterisolering av nærliggende boliger som er mest utsatt for støy. AW101 kan, inntil ferdigstillelse av alle tiltak, i dag lande på Ullevål, men da med manuell dirigering fra politi og vektertjeneste. Dette er beskrevet i gjeldene beredskapsplan.

3.0 Administrerende direktørs vurdering og anbefaling

Det nye redningshelikopteret AW101 kan ikke lande på bakken ved Rikshospitalet og det må etableres en elevert landingsplass. AW101 vil, som dagens redningshelikoptre, transportere kritisk skadde og syke pasienter. Plasseringen av helikopterlandingsplassen må derfor plasseres slik at det legges til rette for rask transport og direkte adkomst for livreddende behandling.

Administrerende direktør viser til at det er gjort et grundig utredningsarbeid i vurdering av de to plasseringsalternativer på Rikshospitalet, og at det har vært bred deltakelse med berørte fagmiljøer involvert i prosessen. En plassering på alternativ H4 gir mindre belastning for klinisk drift enn H0-alternativet, det sikrer framdrift og svarer samtidig på oppdaget gitt av Helse Sør-Øst RHF.

Administrerende direktør anbefaler at styret slutter seg til etablering av en tidsbegrenset landingsplass for AW 101 på alternativ H4. Landingsplassen skal ferdigstilles innenfor en kostnadsramme på 245 millioner kroner (prisnivå juni 2023) inklusive merverdiavgift og være fullfinansiert av NAWSARH.

Under forutsetning om at styret i Helse Sør-Øst RHF godkjenner løsningen, foreslås det at styret gir administrerende direktør fullmakt til å sette i gang etableringen av helikopterplattformen på H4-alternativet.